

Extra bezuinigen voor Brussel?

Het begrotingstekort van de Nederlandse overheid komt volgend jaar waarschijnlijk boven de 3%-BBP uit. Dat gaat tegen de bestaande afspraken met Brussel in. Toch is daarmee nog niet gezegd dat de regering volgens de Europese begrotingsregels extra moet gaan bezuinigen.

Recente voorspellingen van De Nederlandse Bank (DNB) en het Centraal Planbureau (CPB) laten voor 2013 een begrotingstekort van de overheid zien van meer dan 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP). Dat is groter dan het maximale tekort dat is overeengekomen in het Stabiliteits- en Groeipact (SGP). Bovendien heeft de Raad van de Europese Unie in de procedure bij buitensporige tekorten voor Nederland aanbevolen om het begrotingstekort uiterlijk in 2013 terug te brengen tot onder de 3%. Als lidstaat van het eurogebied heeft Nederland zich op straffe van sancties aan deze aanbeveling te houden.

Moet de Nederlandse overheid gezien deze recente economische vooruitzichten extra bezuinigen en lastenverzwaringen invoeren? De minister van Financiën heeft aangegeven dat het kabinet pas bij de presentatie van het Centraal Economisch Plan 2013 van het CPB in maart volgend jaar zal beslissen over eventuele aanvullende ombuigingen in de begroting voor 2013.

Wij hebben in onze publicaties over de overheidsfinanciën eerder dit jaar al aangegeven dat wij te harde bezuinigingen onverstandig vinden. Zeker als op dit moment met structurele ingrepen in bijvoorbeeld de publieke pensioenvoorziening en de gezondheidszorg toekomstige begrotingstekorten worden verminderd. Zie daarvoor bijvoorbeeld [Rabobank Special 12/07 Tijd voor echt trendmatig begrotingsbeleid](#).

Maar los van economische argumenten en binnenlandse politieke voorkeuren heeft de Nederlandse overheid te maken met de in het SGP gemaakte afspraken. De recente economische voorspellingen wijzen er echter allerminst op dat deze Europese begrotingsregels extra bezuinigingen noodzakelijk zullen maken. De regels bieden namelijk een zekere mate van flexibiliteit om bij tegenvallende economische omstandigheden die duidelijk negatieve gevolgen hebben voor de overheidsfinanciën de uiterste datum voor het wegwerken van het buitensporige tekort te verleggen. Artikel 3(5) van verordening 1467/97 van de Raad van de Europese Unie luidt:

“Indien effectief gevolg is gegeven aan een aanbeveling krachtens artikel 126, lid 7, VWEU, en indien zich na de vaststelling van de aanbeveling onverwachte ongunstige economische gebeurtenissen met een ernstige negatieve weerslag op de openbare financiën voordoen, kan de Raad, op grond van een aanbeveling van de Commissie, een herziene aanbeveling krachtens artikel 126, lid 7, VWEU vaststellen. Bij de herziene aanbeveling, waarin rekening wordt gehouden met de in artikel 2, lid 3, van deze verordening genoemde relevante factoren, kan met name de termijn die is bepaald voor het corrigeren van het buitensporige tekort worden verlengd, in de regel met één jaar. De Raad beoordeelt op basis van de in zijn aanbeveling vervatte economische prognoses of er sprake is van onverwachte ongunstige economische gebeurtenissen met een ernstige negatieve weerslag op de openbare financiën. In geval van een ernstige economische neergang in het eurogebied of de Unie als geheel kan de Raad ook besluiten om op basis van een aanbeveling van de Commissie een herziene aanbeveling krachtens artikel 126, lid 7, VWEU vast te stellen, op voorwaarde dat de houdbaarheid van de begroting op middellange termijn daardoor niet in gevaar komt.”

Deze paragraaf is in 2005 aan de oorspronkelijke verordening toegevoegd om meer aandacht te kunnen geven aan de economische omstandigheden bij het bepalen van de snelheid waarmee een buitensporig tekort moet worden weggewerkt. De laatste zin uit de paragraaf is een verdere flexibilisering die stamt uit december 2011 toen het SGP verder is aangescherpt in reactie op de crisis.

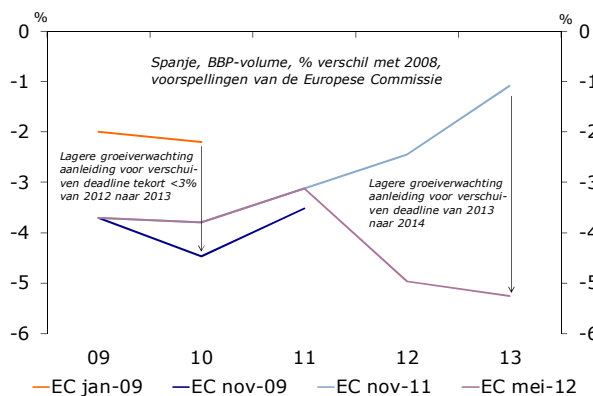
Extra bezuinigen voor Brussel?

Gezien de forse ombuigingen die al voor 2013 zijn aangekondigd, heeft Nederland gevolg gegeven aan de aanbevelingen om het tekort terug te dringen. Maar omdat "onverwachte ongunstige economische gebeurtenissen" niet nader is gedefinieerd, kan niet met zekerheid worden gesteld dat de slechte economische vooruitzichten voldoende zijn voor de Europese Commissie (EC) om voor te stellen Nederland een extra jaar te geven om het tekort terug te brengen tot onder de 3%-BBP.

Eerdere ervaringen met Spanje bieden wellicht een antwoord. Dat land kreeg in april 2009 een aanbeveling om het begrotingstekort in 2012 terug te brengen tot onder de 3%. In het najaar bleek echter dat de recessie in 2009 aanmerkelijk dieper zou zijn en langer zou duren dan in januari verwacht werd (figuur 1). Op basis van deze verslechterde economische omstandigheden werd de uiterste datum voor het wegwerken van het buitensporige tekort verplaatst naar 2013. De economie ontwikkelde zich in 2010 en 2011 iets positiever dan in november 2009 werd aangenomen. In november 2011 ging men uit van verdere economische groei in 2012 en 2013. Maar een escalatie van de Europese schuldencrisis en forse bezuinigingen hebben de Spaanse economie terug in recessie geduwd. Hoewel de economische voorspelling van november 2009 niet verder liep dan 2011 geeft het eindpunt in 2013 van de voorspelling van november 2011 een redelijk beeld van de verwachte economische ontwikkeling ten tijde van het voorstellen van de deadline van 2013. Dan blijkt dat in mei 2012 het verwachte BBP-volume in 2013 meer dan 4%-punt onder de verwachting ligt die gold toen de deadline van 2013 werd gesteld. Deze aanmerkelijke verslechtering van de economische vooruitzichten heeft er toe geleid dat Spanje nog een jaar extra heeft gekregen om het tekort tot onder de 3% terug te brengen.

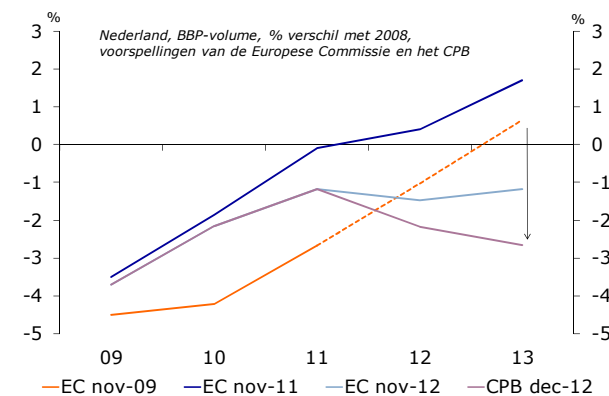
In eenzelfde type grafiek voor Nederland, dat in december 2009 de uiterste datum van 2013 van de Raad van de Europese Unie kreeg, valt op dat de economische ontwikkeling in 2009-2011 positiever is geweest dan destijds werd gedacht (figuur 2). Omdat de voorspellingen uit 2009 niet verder lopen dan 2011 veronderstellen we dat de voorspelde groei voor 2012 en 2013 1¾% zou zijn geweest. De meest recente EC-verwachting voor het BBP-niveau in 2013 is veel negatiever. Deze voorspelling werd gemaakt voordat de 1,1% BBP-krimp van het derde kwartaal van 2012 bekend werd. Als we veronderstellen dat de volgende voorspelling van de EC meer in lijn met het CPB zal zijn, dan zal een aanzienlijk verschil van 3,3%-punt ontstaan tussen de economische verwachting ten tijde van het stellen van de deadline van 2013 en de meest recente verwachting. "Onverwachte ongunstige economische gebeurtenissen" met negatieve gevolgen voor de overheidsfinanciën worden dan een feit, waardoor een jaar uitstel voor het terugdringen van het tekort tot onder de 3%-BBP volgens de Europese regels mogelijk wordt.

Figuur 1: Spanje

Bron: Europese Commissie

Figuur 2: Nederland

Bron: Europese Commissie, CPB

Rabobank

Extra bezuinigen voor Brussel?

Rabobank Kennis en Economisch Onderzoek

	Tel.	E-mail:
<u>Chief economist</u>	+31 30 21	
Wim Boonstra	66617	W.W.Boonstra@rn.rabobank.nl
<u>International Economisch Onderzoek</u>		
Allard Bruinshoofd*	63272	W.A.Bruinshoofd@rn.rabobank.nl
<u>Macro</u>		
Shahin Kamalodin	31106	S.A.Kamalodin@rn.rabobank.nl
Tim Legierse	62677	T.Legierse@rn.rabobank.nl
Michiel Verduijn	30522	M.P.Verduijn@rn.rabobank.nl
<u>Country Risk</u>		
Erwin Blaauw	62648	E.R.Blaauw@rn.rabobank.nl
Fabian Briegel	64053	F.Briegel@rn.rabobank.nl
Jeroen van IJzerloo*	62406	J.IJzerloo@rn.rabobank.nl
Herwin Loman	31105	H.Loman@rn.rabobank.nl
Reintje Maasdam	31403	R.Maasdam@rn.rabobank.nl
Ashwin Matabadal	61601	A.R.K.Matabadal@rn.rabobank.nl
Reinier Meijer	31568	R.Meijer@rn.rabobank.nl
Anouk Ruhaak	64860	A.N.Ruhaak@rn.rabobank.nl
<u>Nationaal Economisch Onderzoek</u>		
Hans Stegeman*	31407	H.W.Stegeman@rn.rabobank.nl
<u>Macro</u>		
Ruth van de Belt	60143	R.Belt@rn.rabobank.nl
Maarten van der Molen	64214	M.T.Molen@rn.rabobank.nl
Danijela Piljic	31104	D.Piljic@rn.rabobank.nl
Anke Struijs	31408	A.C.A.Struijs@rn.rabobank.nl
Theo Smid	67599	T.H.Smid@rn.rabobank.nl
Paul de Vries	30172	Vries.P@rn.rabobank.nl
<u>Regionaal</u>		
Rogier Aalders	31393	R.Aalders@rn.rabobank.nl
Cynthia Briesen	31411	C.C.Briesen@rn.rabobank.nl
Frits Oevering	64439	F.J.Oevering@rn.rabobank.nl
Anouk Smeltink-Mensen	66404	A.H.H.M.Smeltink@rn.rabobank.nl
Willem van der Velden*	62478	W.Velden@rn.rabobank.nl
<u>Financiële Sector Onderzoek</u>		
Yvette Jörissen	64931	Y.M.Jorissen@rn.rabobank.nl
Dick Scherjon	31405	D.P.Scherjon@rn.rabobank.nl
August Sjauw-Koen-Fa	31406	A.R.Sjauw@rn.rabobank.nl
Nicole Smolders	79108	N.M.P.Smolders@rn.rabobank.nl
Leontine Treur	67084	L.Treur@rn.rabobank.nl
Bouke de Vries*	61195	Y.B.Vries@rn.rabobank.nl

*Hoofd